

مدل‌یابی معادلات ساختاری پیش‌بینی ایده‌پردازی خودکشی نوجوانان بر اساس عزت‌نفس و

اضطراب اجتماعی با نقش میانجی ناامیدی

حسن شفیعی^{۱*}، میثم جعفری لارهنگ^۲

۱- استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

* نویسنده مسئول، رایانامه: h_shafiee@pnu.ac.ir همراه: ۰۹۱۲۷۱۲۳۱۷۰

۲- کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

Structural Equation Modeling Prediction of adolescent suicide ideation based on self-esteem and social anxiety with a mediating role of hopelessness

Hassan Shafiee¹, Meysam Jafari Larhang²

1- Assistant Professor, Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran

<https://orcid.org/0000-0002-6844-771X>

* Corresponding Author, Email: h_shafiee@pnu.ac.ir

2- M.A. of Educational Psychology, Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran

<https://orcid.org/0009-0004-5363-7379>

مدل‌یابی معادلات ساختاری پیش‌بینی ایده‌پردازی خودکشی نوجوانان بر اساس عزت‌نفس و

اضطراب اجتماعی با نقش میانجی ناامیدی

چکیده

هدف پژوهش حاضر مدل‌یابی معادلات ساختاری پیش‌بینی ایده‌پردازی خودکشی نوجوانان بر اساس عزت‌نفس و اضطراب اجتماعی با نقش میانجی ناامیدی بود. طرح پژوهش همبستگی چند متغیری و از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه اول شهر جویین در سال ۱۴۰۰-۴۰۱ بودند که ۲۰۱ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه ایده‌پردازی خودکشی بک (BSSI)، پرسشنامه عزت‌نفس **روزنبرگ** (SES) پرسشنامه اضطراب اجتماعی جرابک (SAS) و مقیاس ناامیدی کودکان و نوجوانان (OHL) جمع‌آوری و داده‌ها با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری و با استفاده از نرم‌افزارهای $spss24$ و $Amos.24$ تجزیه و تحلیل شدند. نتایج مطالعه نشان داد که مدل پیشنهادی از برازش مناسبی با داده‌ها برخوردار است. یافته‌ها نشان داد که عزت‌نفس پایین و اضطراب اجتماعی بالا به‌طور مستقیم و غیرمستقیم (از طریق ناامیدی) با افزایش خطر ایده‌پردازی خودکشی در نوجوانان مرتبط هستند. نتایج پژوهش نشان داد که افزایش عزت‌نفس و کاهش اضطراب اجتماعی می‌تواند سبب کاهش ناامیدی و در نتیجه کاهش ایده‌پردازی خودکشی در نوجوانان شوند. این یافته‌ها می‌توانند به طراحی و اجرای برنامه‌های پیشگیری و مداخلاتی برای کاهش خطر ایده‌پردازی خودکشی در نوجوانان کمک کنند.

کلیدواژه‌ها: ایده‌پردازی خودکشی، عزت‌نفس، اضطراب اجتماعی، ناامیدی، نوجوانی

Structural Equation Modeling Prediction of adolescent suicide ideation based on self-esteem and social anxiety with a mediating role of hopelessness

Abstract:

The present study aimed to find structural equation modeling for predicting adolescent suicidal ideation based on self-esteem and social anxiety with the mediating role of hopelessness. The research design was multivariate correlation and structural equation modeling. The statistical population included all the male students of the first secondary level in the city of Jovin in 1400-1401. 201 people were selected by cluster random sampling method. The data were collected by the Beck Scale for Suicidal Ideation (BSSI) Rosenberg Self-esteem Scale (SES) Jerabek Social Anxiety Scale (SAS) and children and adolescents' hopelessness scale (CHLS). The data were analyzed using SEM structural equation modeling and spss24 and Amos.24 software. The research model was found to be a good fit and was confirmed. Social anxiety, self-esteem, and hopelessness were directly predictive of suicidal ideation in adolescents, and hopelessness played a mediating role in the relationship between social anxiety, self-esteem, and suicidal ideation. The study's findings suggest that enhancing self-esteem and reducing social anxiety can potentially diminish hopelessness and consequently lower suicidal ideation among adolescents. The results of this study, emphasizing the effect of self-esteem, social anxiety and the mediating role of hopelessness on adolescent suicidal ideation, can provide practical implications for improving mental health in adolescents.

Keywords: Suicidal ideation, adolescents, self-esteem, social anxiety, hopelessness, Adolescence

مقدمه:

خودکشی یک رفتار چندبعدی است که ناشی از تعاملات متعدد بین عوامل ژنتیکی، بیولوژیکی، روان‌پزشکی، روانی، اجتماعی و فرهنگی بوده و یک مشکل جدی بهداشت عمومی با تأثیرات اجتماعی، اقتصادی و فردی فراوان است که به‌عنوان یک شاخص غیرمستقیم از وضعیت سلامت روانی جمعیت در نظر گرفته می‌شود (باخمن^۱، ۲۰۱۸؛ سورز^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). رفتار خودکشی طیفی است که شامل افکار خودکشی (افکار، ایده‌ها، برنامه‌ریزی و تمایل به خودکشی)، اقدام به خودکشی و خودکشی کامل مشخص می‌شود (یو و سانگ^۳، ۲۰۱۵). افکار خودکشی به‌طور منطقی مقدم بر تلاش‌های خودکشی و خودکشی‌های کامل است (چنگ و همکاران^۴، ۲۰۲۱). خودکشی یکی از علل اصلی مرگ‌ومیر در دوران نوجوانی است (بیلسن^۵، ۲۰۱۸). خودکشی در نوجوانی نیازمند توجه ویژه است، زیرا دوره‌ای از رشد زیستی-روانی اجتماعی است که می‌تواند با درگیری و پریشانی مشخص شود (لاچل^۶ و همکاران، ۲۰۱۵). ایده پردازی خودکشی^۷ و اقدام به خودکشی شایع‌ترین اورژانس‌های سلامت روان در میان نوجوانان هستند (کینگ و همکاران^۸، ۲۰۱۰). زمانی که فردی به‌صورت کلامی یا نوشتاری در خصوص انجام خودکشی یا آسیب رساندن به خود خیال‌پردازی کرده و هنوز اقدامی انجام نداده باشد؛ از اصطلاح ایده پردازی خودکشی استفاده می‌شود (هارمر، دوونگ و سعدآبادی^۹، ۲۰۲۰) به ازای هر خودکشی کامل، تخمین زده می‌شود که ۱۰۰ در ۲۰۰ نوجوان ایده پردازی خودکشی غیر کشنده می‌کنند (میلر، اسپوزیتو-اسمیتز و لیختوایس^{۱۰}، ۲۰۱۵). نوجوانی با رشد سریع جسمی، اجتماعی و شناختی و همچنین تغییر در عزت‌نفس^{۱۱} مشخص می‌شود (بیلسن، ۲۰۱۸؛ نگوین^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۹). اگر نوجوانان نتوانند این چالش‌ها را به‌طور مؤثر حل کنند، عزت‌نفس پایین پدیدار می‌شود (بیلسن، ۲۰۱۸). عزت‌نفس پایین نیز به‌طور مداوم با خودکشی در نوجوانان مرتبط بوده است (برایان و هرماندز^{۱۳}، ۲۰۱۳). افراد با عزت‌نفس پایین، احساس ارزشمندی پایینی دارند و دیدگاه‌های منفی در مورد آینده دارند که ممکن است به شکل‌گیری افکار

-
1. Bachmann, S
 2. Soares, F. C
 3. Yu, S. S. V., & Sung, H. E
 4. Cheng, G., et al
 5. Bilsen, J.
 6. Lachal, J.
 7. Suicidal ideation
 8. King, C. A. et al
 9. Harmer B, Lee S., Duong TVH., Saadabadi A.
 10. Miller, A. B., Esposito-Smythers, C., & Leichtweis, R. N
 11. Self-esteem
 12. Nguyen, D. T.,
 13. Bryan, C. J., & Hernandez, A. M

خودکشی کمک کند (چو^۱ و همکاران، ۲۰۱۷). نوجوانانی که عزت نفس پایینی دارند، ممکن است خودکشی را راهی برای

گریختن از افکار و احساسات ناخوشایندی بدانند که با تصویر منفی آنها از خود مرتبط است (هارتر^۲، ۲۰۱۵).

اختلالات اضطرابی که تقریباً یک سوم از همه نوجوانان را تحت تأثیر قرار می دهد، با ایده پردازی خودکشی همراه است (نپون^۳ و

همکاران، ۲۰۱۰). شواهد قاطع نشان می دهد که افراد مبتلا به اختلالات اضطرابی نسبت به افراد دارای اختلالات غیر اضطرابی بیشتر

احتمال ایده پردازی خودکشی دارند و اقدام به خودکشی می کنند (بتلی^۴ و همکاران، ۲۰۱۶). در این میان اضطراب اجتماعی^۵ می تواند

از عوامل مهم در ایده پردازی خودکشی باشد، زیرا اختلال اضطراب اجتماعی که با ناراحتی قابل توجه و اجتناب از موقعیت های

اجتماعی و یا عملکردی مشخص می شود، یکی از شایع ترین اختلالات روانی در کودکان و نوجوانان است (آلفانو و بیدل^۶، ۲۰۱۱). از

طرف دیگر علائم اضطراب اجتماعی به عنوان یک پیش بینی کننده افکار خودکشی در یک نمونه بالینی از نوجوانان اولیه شناسایی شده

است و گذار به دوره نوجوانی هم زمان با افزایش چشم گیر افکار و تلاش های خودکشی مشخص شده است (کسلر، بورجس و والتز^۷،

۱۹۹۹). تحقیقات اخیر بیانگر ارتباط بین اختلال اضطراب اجتماعی و خودکشی در دوران نوجوانی است (هیل، کاستلانوس و پتیت^۸،

۲۰۱۱). علیرغم ارتباط قوی بین عزت نفس پایین، اضطراب اجتماعی و افزایش افکار خودکشی، مکانیسم زیربنای این رابطه توجه

کمی را به خود جلب کرده است. مطالعات متعددی نیز احساس ناامیدی^۹ را با افکار و رفتارهای خودکشی مرتبط کرده اند (بک، براون

و استیر^{۱۰}، ۱۹۸۵؛ مک میلان^{۱۱} و همکاران، ۲۰۰۷). نتایج یک فرا تحلیل بیانگر آن است که ناامیدی قوی ترین تأثیر را بر روی افکار

خودکشی و پس از آن به ترتیب بر مرگ های خودکشی و اقدام به خودکشی دارد (ریبیرو^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۸). امید ممکن است افراد

را در برابر افکار خودکشی و آسیب شناسی روانی محافظت کند (اسنایدر و همکاران^{۱۳}، ۱۹۹۱). ناامیدی متغیری است که باعث می -

شود افراد انتظارات منفی نسبت به آینده و خود داشته باشند و می تواند نقش میانجی بین افزایش افکار خودکشی و عزت نفس پایین

-
1. Choo, C. C.,
 2. Harter, S
 3. Nepon, J.
 4. Bentley, K. H., et al
 5. Social anxiety
 6. Alfano, C. A., & Beidel, D. C.
 7. Kessler, R. C., Borges, G., & Walters, E. E
 8. Hill, R. M., Castellanos, D., & Pettit, J. W.
 9. Hopelessness
 10. Beck, A. T., Brown, G., & Steer, R.
 11. McMillan, D.
 12. Ribeiro, J. D
 13. Snyder, C. R. et al

باشد (بک و همکاران، ۱۹۷۴؛ دت و همکاران^۱، ۲۰۲۱). افراد با مشکلات بین فردی ممکن است در مورد تعاملات اجتماعی احساس ناامیدی کنند و این موضوع منجر به ایجاد علائم اضطراب اجتماعی شود (همپلتون و همکاران^۲، ۲۰۱۳). علاوه بر این، ناامیدی نقش مهمی در نظریه بین فردی خودکشی ایفا می‌کند (جوینر^۳، ۲۰۰۵). این نظریه تعلق پذیری خنثی^۴ (احساس جدا شدن یا جدا شدن از دیگران) و ادراک سربار بودن^۵ (اعتقاد به اینکه فرد باری برای دیگران است) را به‌عنوان دو عامل خطرآفرین برای ایجاد افکار منفعل خودکشی می‌داند. افکار خودکشی منفعل تنها زمانی فعال می‌شود که افراد نسبت به حالات ذهنی منفی خود احساس ناامیدی کنند (ون اوردن و همکاران^۶، ۲۰۱۰). علیرغم نقش مهم ناامیدی در تئوری بین فردی خودکشی، هنگام آزمایش اعتبار این نظریه تا حد زیادی نادیده گرفته می‌شود (چو و همکاران^۷، ۲۰۱۷). بااین‌حال، تحقیقات اخیر نشان می‌دهد که ناامیدی ممکن است نقش تعدیل‌کننده‌ای در نظریه خودکشی بین فردی ایفا کند (هاگان^۸ و همکاران، ۲۰۱۵). عزت‌نفس و اضطراب اجتماعی نیز با نظریه بین فردی خودکشی مرتبط است. اضطراب اجتماعی به‌طور قابل‌توجهی با تعلق پذیری خنثی پس از کنترل سایر عوامل خطر مرتبط است، زیرا افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی در برقراری ارتباط با دیگران مشکل دارند، بنابراین، معمولاً احساس جدایی و جدایی از جامعه می‌کنند (دیویدسون^۹ و همکاران، ۲۰۱۱). علاوه بر این، تعلق پذیری خنثی با تنهایی و کناره‌گیری اجتماعی مشخص می‌شود که علائم رایج در افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی است. رابطه بین عزت‌نفس و ادراک سربار بودن اجتماعی نیز در نظریه بین فردی خودکشی مطرح است. عزت‌نفس پایین نیز ارتباط تنگاتنگی با ادراک سربار بودن فرد در جامعه دارد به‌طوری‌که عزت‌نفس پایین نشانگر نفرت از خود است که بعد از ادراک سربار بودن جامعه بوجود می‌آید و افراد با عزت‌نفس پایین ممکن است احساس کنند برای دیگران سربار هستند و بالعکس (براوش و داکر^{۱۰}، ۲۰۱۴؛ ون اوردن و همکاران، ۲۰۱۰)؛ بنابراین، این احتمال وجود دارد که ناامیدی ممکن است یک مکانیسم مشترک باشد که توسط آن عزت‌نفس و اضطراب اجتماعی بر ایده پردازی خودکشی تأثیر می‌گذارد. با توجه به آنچه گفته شد دوره نوجوانی با تغییرات روانی- اجتماعی و فیزیولوژیکی همراه است که این می‌تواند بر هویت‌یابی نوجوانان تأثیرگذار باشد و زمینه را برای ایده پردازی خودکشی فراهم کند، لذا بررسی عوامل تأثیرگذار که ارزش خود نوجوان را تحت تأثیر

1. Dat, N. T., et al

2. Hamilton, J. L., et al

3. Joiner, T. E.

4. Thwarted Belongingness

5. Perceived Burdensomeness

6. Van Orden, K. A., et al

7. Chu, C., et al

8. Hagan, C. R.

9. Davidson, C.

10. Brausch, A. M., & Decker, K. M

قرار می‌دهد، از ضرورت‌های بررسی ایده پردازی خودکشی در این قشر آسیب‌پذیر است بنابراین پژوهش حاضر به بررسی مدل یابی معادلات ساختاری ایده پردازی خودکشی نوجوانان بر اساس عزت‌نفس و اضطراب اجتماعی با نقش میانجی ناامیدی پرداخته است.

روش

جامعه آماری، نمونه و روش اجرای پژوهش

پژوهش حاضر، از نوع توصیفی - همبستگی از نوع مدل یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه اول شهر جوین به تعداد ۱۶ مدرسه و حجم ۱۷۹۲ نفر که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۴۰۱ مشغول به تحصیل بودند. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شد. ابتدا از بین مدارس ۶ مدرسه به صورت تصادفی انتخاب شده و پرسشنامه‌های تحقیق بین دانش‌آموزان ۱۲ کلاس که به صورت تصادفی انتخاب شدند توزیع گردید. ۲۰۱ نفر از بین ۴۲۰ نفر موجود در ۱۲ کلاس درس انتخاب شدند که از بین این تعداد ۱۹۸ نفر به صورت کامل به پرسشنامه‌ها پاسخ داده بودند. پرسشنامه ایده پردازی توسط بک و استیر (۱۹۹۱)، پرسشنامه عزت‌نفس روزنبرگ (۱۹۶۵)، پرسشنامه اضطراب اجتماعی جرابک (۱۹۹۶) و پرسشنامه ناامیدی کودکان و نوجوانان کازدین و همکاران (۲۰۰۵) به صورت آنلاین در اختیار افراد نمونه قرار گرفت (قابل ذکر است به علت بیماری کرونا و رعایت اصول اخلاقی و بهداشتی از پرسشنامه آنلاین استفاده شد). رازداری، رعایت حقوق فردی، آزادی و رضایت شرکت‌کنندگان برای عدم تمایل در پر کردن پرسشنامه‌ها به صورت کاملاً محرمانه رعایت گردید.

ابزارهای سنجش

پرسشنامه ایده پردازی خودکشی^۱ (BSSI):

پرسشنامه ایده پردازی خودکشی توسط بک و استیر (۱۹۹۱) طراحی شده و دارای ۱۹ گویه و سه مؤلفه تمایل به مرگ (۵ سؤال)، آمادگی برای خودکشی (۷ سؤال) و تمایل به خودکشی (۴ سؤال) ۲ سؤال مربوط می‌شوند به بازدارنده‌هایی برای خودکشی و یا کتمان خودکشی که در هیچ‌یک از سه عامل فوق محاسبه نشده‌اند. آیت‌های این مقیاس بر اساس ۳ درجه از ۰ تا ۲ تنظیم شده است. نمره کلی فرد بر اساس جمع نمرات محاسبه می‌شود که از ۰ تا ۳۸ قرار دارد. نمره ۴ تا ۱۱ دارای ایده پردازی خودکشی کم و نمره

1. Beck Scale for Suicidal Ideation (BSSI)

بیشتر از ۱۲ دارای ایده پردازی خودکشی پرخطر است. در این مقیاس پنج سؤال ابتدایی سؤالات غربالگری هستند که اگر پاسخ‌ها نشان‌دهنده تمایل به خودکشی فعال یا نافع باشد سپس آزمودنی ۱۴ سؤال بعدی را نیز ادامه می‌دهد. همسانی درونی پرسشنامه توسط بک و استیر (۱۹۹۱) ۰/۸۷ تا ۰/۹۷ گزارش شده است. در مطالعه حشمتی‌مولایی، جهانگیری و زندکریمی (۱۳۹۶) همسانی درونی ۰/۸۷ مقیاس مذکور مورد تأیید قرار گرفته است. همچنین آلفای کرونباخ برای سؤال‌های مربوط به هر یک از خرده مقیاس‌ها سنجیده شد که برای خرده مقیاس تمایل به مرگ ۰/۹۰، برای آمادگی برای خودکشی ۰/۸۵ و برای تمایل به خودکشی ۰/۸۸ به دست آمد. همبستگی این مقیاس با سؤال خودکشی پرسشنامه افسردگی بک ۷ سؤال از ۰/۵۸ تا ۰/۶۹ بود.

پرسشنامه عزت‌نفس روزنبرگ^۱ (RSES)

پرسشنامه عزت‌نفس روزنبرگ (۱۹۶۵) دارای ۱۰ سؤال ۵ عبارت آن به شکل مثبت (گویه‌های شماره ۱ تا ۵) و ۵ عبارت دیگر به صورت منفی (گویه‌های شماره ۶ تا ۱۰) ارائه شده است. ضریب آلفای کرونباخ در مطالعه‌ای که بر روی دانشجویان دختر انجام گرفته بود، ۰/۹۳ بدست آمد و در بررسی پایایی باز آزمایی آزمون $r=0/85$ بود (روزنبرگ، ۱۹۶۵). رجبی و کارجوکسمایی (۱۳۹۰) نتایج ضرایب همسانی درونی ماده در کل نمونه دانشجویی ۰/۸۴، در دانشجویان پسر ۰/۸۷ و در دانشجویان دختر ۰/۸۰ به دست آورد. ضرایب همبستگی بین هر یک از ماده‌های مقیاس با نمره کل ماده‌ها از ۰/۵۶ تا ۰/۷۲ متغیر و همگی در سطح $p<0/001$ معنادار بود.

پرسشنامه اضطراب اجتماعی جرابک^۲ (JSAS)

پرسشنامه اضطراب اجتماعی توسط جرابک (۱۹۹۶) برای سنجش اضطراب اجتماعی ساخته شده است. این ابزار دارای ۲۵ سؤال ۵ گزینه‌ای تقریباً همیشه نمره ۵ و گزینه تقریباً هیچ‌وقت نمره ۱ است. ترس از بیگانگان گویه‌های ۳-۴-۵-۸-۱۲-۱۳-۱۵-۱۷، ترس از ارزیابی توسط دیگران گویه‌های ۱۶-۱۹-۲۱-۲۲، ترس از صحبت کردن در جمع گویه‌های ۱ و ۱۸ و ۲۳ و ۲۴، ترس از انزوای اجتماعی گویه‌های ۲ و ۷ و ۹ و ۲۰ و ۲۵ و ترس از آشکار شدن علائم اضطراب گویه‌های ۶-۱۰-۱۱-۱۴. همچنین نمره بالاتر از ۷۸ در این مقیاس نشان‌دهنده اضطراب اجتماعی است. در ایران همسانی درونی پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۶

1. Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES)
2. Jerabek Social Anxiety Scale (JSAS)

درصد گزارش شده، روایی همگرا برای کل مقیاس در افراد مبتلابه اختلال اضطراب اجتماعی در مقایسه با نمرات مقیاس هراس اجتماعی همبستگی ۰/۵۷ تا ۰/۸۰ به دست آمد (عادلی پور، جوادی و کارشکی، ۱۳۹۲).

پرسشنامه ناامیدی کودکان^۱ (HSC)

پرسشنامه ناامیدی کودکان و نوجوانان توسط کازدین و همکاران (۲۰۰۵) بر اساس مقیاس ناامیدی بک تهیه و به منظور سنجش ناامیدی کودکان و نوجوانان طراحی و تدوین شده است که دارای ۱۷ سؤال است؛ که به صورت بلی = ۱ و غیر = ۰ نمره گذاری می شود. گویه های شماره ۱، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۱۱ و ۱۶ به صورت معکوس نمره گذاری می شوند. برای محاسبه امتیاز کلی پرسشنامه، نمره همه گویه های پرسشنامه را باهم جمع می شود. دامنه امتیاز این پرسشنامه بین ۰ تا ۱۷ است. نمره ۱۷ نشانگر بالاترین سطح و صفر نشانگر پایین ترین سطح ناامیدی است. در پژوهش حبیبی و همکاران (۱۳۹۴) روایی محتوایی و صوری و ملاکی این پرسشنامه مناسب ارزیابی شده است. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای این پرسشنامه بالای ۰/۷ برآورد شد.

یافته ها

در جدول ۱، آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش ارائه شده است. بر اساس آزمون کولموگروف-اسمیرنوف توزیع داده های متغیرهای پژوهش نرمال هستند ($P > 0.05$). جدول ۲ ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش را نشان می دهد.

جدول ۱ داده‌های توصیفی و نرمالی متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف	کولموگروف-اسمیرنوف
ایده پردازی خودکشی	۸/۵۶	۰/۹۷۳	۰/۱۲۳
عزت نفس	۲۰/۸۱	۴/۷۵	۰/۰۹۵
اضطراب اجتماعی	۷۵/۵۵	۱۸/۵۱	۰/۱۱۴
ناامیدی	۸/۱۶	۲/۹۳	۰/۱۷۵

جدول ۲ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴
۱-ایده پردازی خودکشی	۱	*۰/۳۸۹	-۰/۵۱۲**	**۰/۶۵۱
۲-اضطراب اجتماعی	-	۱	-۰/۶۷۱	*۰/۳۷۵
۳-عزت نفس	-	-	۱	-۰/۴۵۷*
۴-ناامیدی	-	-	-	۱

** p<01/0 *p<05/0

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد، ایده پردازی خودکشی با ناامیدی رابطه مثبت معنادار دارد ($p < 0.01$). رابطه بین ایده پردازی

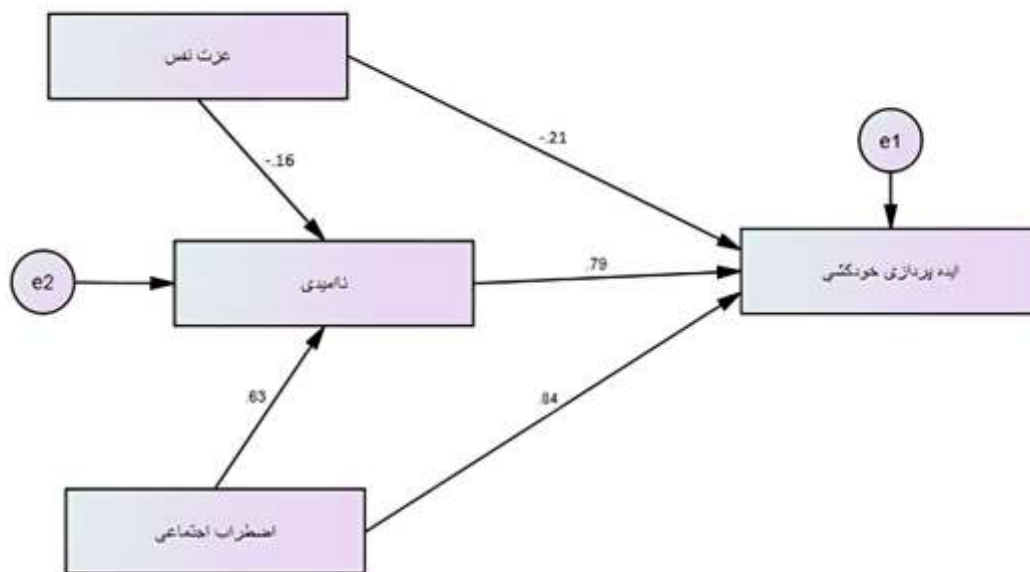
خودکشی با اضطراب اجتماعی مثبت و معنادار ($p < 0.05$). رابطه بین ایده پردازی خودکشی و عزت نفس منفی و معنی‌دار است

($p < 0.01$). رابطه بین عزت نفس و ناامیدی نیز معکوس و معنی دار است ($p < 0.01$). رابطه بین اضطراب اجتماعی و عزت نفس معکوس و معنی دار است ($p < 0.01$) رابطه بین اضطراب اجتماعی و ناامیدی نیز مثبت و معنی دار است ($p < 0.01$). شاخص های برازش مدل در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳ شاخص های برازش مدل

نام آزمون	مقدار به دست آمده	مقادیر قابل قبول	نتیجه
χ^2/df	۲/۶۱	کمتر از ۳	قابل قبول
GFI	۱	بالاتر از ۰/۹	قابل قبول
RMSEA	۰/۰۲	کمتر از ۰/۱	قابل قبول
شاخص IFI	۰/۹۵	بالاتر از ۰/۹	قابل قبول
شاخص NFI	۰/۹۳	بالاتر از ۰/۹	قابل قبول
شاخص CFI	۰/۹۲	بالاتر از ۰/۹	قابل قبول

با توجه به جدول ۳ مقدار **RMSEA** برابر با ۰/۰۲ است که این مقدار کمتر از ۰/۱ است که نشان دهنده این است که میانگین مجذور خطاهای مدل مناسب است و مدل قابل قبول است. همچنین مقدار کای دو بین ۱ و ۳ است و میزان شاخص **GFI**، **CFI**، **IFI** و **NFI** نیز بزرگ تر از ۰/۹ است که نشان می دهند مدل پیشنهادی پژوهش، مدلی مناسب است. مدل برازش شده تبیین ایده پردازی خودکشی بر اساس عزت نفس و اضطراب اجتماعی با نقش واسطه ای ناامیدی به همراه ضرایب استاندارد مسیرها در شکل ۱ و نتایج اثرهای مستقیم و غیرمستقیم مدل مذکور در جدول ۴ و ۵ گزارش شد.

شکل ۱. مدل برازش شده تبیین ایده پردازی خودکشی بر اساس عزت نفس و اضطراب اجتماعی با نقش واسطه‌ای ناامیدی به همراه ضرایب استاندارد مسیرها

جدول ۴- اثرات مستقیم متغیرهای موجود در مدل

معناداری	ضریب	مسیر مستقیم
<0/001	0/84	اضطراب اجتماعی بر ایده پردازی خودکشی
<0/001	0/63	اضطراب اجتماعی بر ناامیدی
<0/001	-0/21	عزت نفس بر ایده پردازی خودکشی
<0/001	-0/16	عزت نفس بر ناامیدی
<0/001	0/79	ناامیدی بر ایده پردازی خودکشی

جدول ۵- برآورد مسیر غیرمستقیم مدل با استفاده از بوت استراپ

مقدار حد				مسیر غیرمستقیم
حد بالا	حد	مقدار	پایین	
<0/001	0/78	0/36	0/57	اضطراب اجتماعی با میانجی ناامیدی بر ایده پردازای خودکشی
<0/001	0/89	0/40	-0/15	عزت نفس با میانجی ناامیدی بر ایده پردازای خودکشی

همان‌طور که در شکل ۲ و جدول ۴ و ۵ مشاهده می‌شود، بر اساس ضرایب استاندارد اثرهای مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای اضطراب اجتماعی، عزت نفس و ناامیدی اثر مستقیم معنی‌داری بر ایده پردازای خودکشی دارند. اضطراب اجتماعی و عزت نفس از طریق میانجی ناامیدی با توجه به مقادیر به دست آمده، اثر غیرمستقیم و معنادار بر ایده پردازای خودکشی داشتند.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که عزت نفس به صورت منفی، اضطراب اجتماعی به صورت مثبت و ناامیدی به صورت مثبت با ایده پردازای خودکشی رابطه دارند. همچنین نتایج نشان داد که بین ناامیدی با اضطراب اجتماعی رابطه مثبت، بین ناامیدی با عزت نفس رابطه منفی و بین اضطراب اجتماعی با عزت نفس رابطه منفی وجود دارد. این یافته‌ها با نتایج مطالعات انجام گرفته توسط میکائیلی و صمدی فرد (۱۳۹۸) ملکی (۱۳۹۷) قربان صباغ، معصومی و خزایی (۱۳۹۶) مدرس سبزواری و نوری قاسم‌آبادی (۱۳۹۵) پور حسین و همکاران (۱۳۹۴) ریدراسل و همکاران (۲۰۲۱) وان و همکاران (۲۰۱۹) باکتر و همکاران (۲۰۱۷) لین (۲۰۱۵) گالاگر و همکاران (۲۰۱۴)، مانیانی و شرما (۲۰۱۳) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت؛ نوجوانی سنی است که در آن فرد دارای اضطراب است و این افراد به دنبال کسب هویت هستند که همراه با تغییرات روانی و هورمونی همراه است لذا این افراد ممکن است افکار منفی نسبت به خود پیدا کنند لذا می‌توان بر این باور بود که ایده پردازای خودکشی در نوجوانان ممکن است تحت تأثیر عزت نفس، اضطراب اجتماعی و یا ناامیدی قرار بگیرد زیرا عزت نفس ضعیف می‌تواند منجر به آشنایی از کاهش قدردانی از خود، ایجاد نگرش‌های منفی به خود، آسیب‌پذیری روانی، مشکلات اجتماعی یا رفتارهای پرخطر شود و زمانی که فرد خود ارزشی پایینی را دارد معمولاً افکار منفی را در ذهن خود می‌پروراند و این افکار منفی می‌تواند فرد را دچار اضطراب و دوری‌گزینی اجتماعی کند که این می‌تواند ایده پردازای خودکشی را در فرد ایجاد کند (فلای، آرد و اردوی، ۲۰۰۱). از طرف دیگر از دیدگاه شناختی بک پردازش

اطلاعات به شدت تحت تأثیر شناخت‌های ناکارآمد است. شناخت‌های ناکارآمد هسته اصلی مدل شناختی اضطراب اجتماعی هستند. علاوه بر شناخت منفی، خطاها و سوگیری‌ها در پردازش اطلاعات دلایل اصلی توسعه و تداوم اضطراب اجتماعی هستند، زمان یکه فرد در معرض افکار ناکارآمدی قرار دارد و دچار اضطراب اجتماعی است، از جامعه اجتناب کرده و افکار و رفتار فرد نسبت به خود منفی خواهد شد و این می‌تواند زمینه را برای ایده پردازی خودکشی فراهم کند (بک، ۱۹۹۶؛ کلارک و ولز^۱، ۱۹۹۵). طبق تئوری امید که توسط اسنایدر و همکارانش (۱۹۹۱) ارائه شده است، افراد ناامید در ایجاد مسیرهای جایگزین یا برای رسیدن به یک هدف مسدود شده یا تدوین اهداف قابل دستیابی جدید شکست می‌خورند و بنابراین در مواجهه با عوامل استرس‌زا مستعد ایده پردازی خودکشی هستند. همچنین بک بر این باور است ناامیدی به عنوان میزان نگرش‌های منفی در مورد آینده است که آن را به عنوان تجربه ادراکی از پیش‌بینی موقعیت‌ها یا پیامدهای نامطلوب می‌داند که خارج از کنترل فرد است. نظریه ناامیدی بک برای درک رفتار خودکشی به کار گرفته شده است و ناامیدی همواره یکی از بهترین پیش‌بینی کننده‌های افکار خودکشی و خودکشی نهایی است زیرا افراد ناامید نسبت به گذشته خود دیدگاه منفی دارند و زندگی اکنون خود را تنش‌زا درک می‌کنند و آینده را تیره‌وتر می‌بینند که این خود می‌تواند برای فرد ایده پردازی خودکشی را تقویت نماید (بک، براون و استیر، ۱۹۸۹؛ براون و همکاران^۲، ۲۰۰۰)؛ بنابراین به صورت کلی می‌توان گفت نوجوانی سن هویت‌یابی فرد است که همراه با تغییرات روانی و هورمونی است و این می‌تواند خود عاملی برای تغییرات اساسی در فرد باشد و از طرف دیگر نوجوانی معمولاً همراه با اضطراب است و عزت‌نفس نوجوان در سطح پایینی قرار دارد که با تحریک و ایجاد ناامیدی می‌تواند احساسات، افکار و رفتار فرد را تحت تأثیر قرار دهد، از این رو می‌توان گفت کاهش عزت‌نفس، داشتن اضطراب اجتماعی و ناامیدی می‌تواند مثلث شناختی ذهنی نوجوان را در جهت ایده پردازی خودکشی تحت تأثیر قرار دهد، همان‌طور که نتیجه این فرض نشان داد عزت‌نفس به صورت منفی، اضطراب اجتماعی و ناامیدی به صورت مثبت توانسته‌اند ایده پردازی خودکشی را تحت تأثیر قرار دهند. متغیر واسطه‌گر ناامیدی توانسته است به صورت متوسطی رابطه عزت‌نفس با ایده پردازی را کاهش دهد. نتیجه این فرض همسو با مطالعات انجام‌گرفته توسط؛ لقایی و همکاران (۱۳۹۹) اصلانی و همکاران (۱۳۹۳) دت و همکاران (۲۰۲۱) اوبگلوچ و همکاران (۲۰۲۰) روزلینی و باگ (۲۰۱۴) است. در تبیین این فرض می‌توان گفت؛ افراد با عزت‌نفس پایین، رویدادهای روزانه‌شان را به عنوان رویدادهای زندگی کمتر مثبت و منفی بالاتر ارزیابی کردند. افراد با عزت‌نفس بالا نسبت به رویدادهای منفی اسناد درونی پایدارتر و کلی‌تر برای رویدادهای مثبت ایجاد کردند که منجر به تقویت تصویر مثبت از خودشان می‌شود. با این حال،

-
1. Clark, D. M., & Wells, A
 2. Brown, G. K., et al

افراد دارای عزت‌نفس پایین رویدادهای منفی را به اسناد درونی و کلی و رویدادهای مثبت را به عوامل بیرونی و شانس مرتبط می‌کنند که این وضعیت عزت‌نفس فرد را کاهش می‌دهد و از طرفی افکار منفی نسبت به خود و جهان را ایجاد می‌کند لذا این نوع تفکر منفی می‌تواند ایده پردازی خودکشی را ایجاد کند (کمپبل و همکاران، ۱۹۹۱). در قالب مدل ارادی انگیزشی یکپارچه، رفتار خودکشی سه مرحله رفتار خودکشی وجود دارد: پیش انگیزشی (عوامل فردی و محیطی که خطر رفتار خودکشی را افزایش می‌دهد و زمینه را برای ایده پردازی خودکشی فراهم می‌کند)، انگیزشی (شکل‌گیری افکار و قصد خودکشی و ایده پردازی) و ارادی (اقدام). بر اساس مراحل فکر و قصد خودکشی. عوامل پیش انگیزشی، مانند بدرفتاری در دوران کودکی، باعث ایجاد احساس شکست، تحقیر و عزت‌نفس پایین می‌شود که ایده پردازی خودکشی را در مرحله انگیزشی مدل پیش‌بینی می‌کند (اوکانر و همکاران^۱، ۲۰۱۶). از طرف دیگر طبق نظریه ناامیدی (آبرامسون، متلوسکی و آلوی^۲، ۱۹۸۹؛ جونپور^۳، ۲۰۰۲) این انتظار که پیامدهای بسیار مطلوب رخ ندهد یا نتایج بسیار بدی رخ دهد و هیچ کاری نمی‌توان برای تغییر این وضعیت انجام داد، یک علت نزدیک به اندازه کافی برای علائم افسردگی و به‌ویژه افسردگی و ناامیدی است. اصطلاح رایج در زبان رایج «ناامیدی» دو عنصر اصلی این دلیل فرضی نزدیک به اندازه کافی را در برمی‌گیرد: انتظارات منفی در مورد وقوع نتایج بسیار ارزشمند (انتظار نتیجه منفی) و انتظارات درماندگی در مورد تغییر احتمال وقوع این پیامدها (درماندگی)، زمانی که فرد انتظار نتیجه منفی را داشته باشد معمولاً زندگی را ناخوشایند خواهد دید و این می‌تواند درماندگی آموخته‌شده را ایجاد کند و زمینه را برای افکار منفی فراهم کند و از طرف دیگر زندگی را به‌صورت منفی تجربه کند و این می‌تواند خود ارزشی فرد را کاهش دهد و زمینه‌ساز ایده پردازی خودکشی شود؛ بنابراین می‌توان گفت ایده پردازی خودکشی به‌احتمال زیاد زمانی ایجاد می‌شود که رویدادهای منفی زندگی مهم تلقی شوند که به دلایل پایدار و کلی (احتمالاً بر بسیاری از پیامدها تأثیر می‌گذارد) نسبت داده می‌شود که احتمالاً منجر به سایر پیامدهای ناخوشایند و یا پیامدهای منفی، می‌شود و به این معناست که فرد دارای نقص، نالایق یا ناقص بودن است، لذا زمانی که اسناد علی برای یک رویداد منفی زندگی درونی، پایدار و کلی باشد، ناامیدی ایجاد شده و زمینه را برای کاهش عزت‌نفس فراهم می‌کند لذا زمانی که نسبت به خود، آینده و محیط دیدگاه منفی دارد معمولاً کاهش عزت‌نفس را تجربه خواهد کرد و این می‌تواند زمینه را برای ایده پردازی خودکشی فراهم کند (آبرامسون، متلوسکی و آلوی، ۱۹۸۹؛ جونپور، ۲۰۰۲)؛ بنابراین به‌صورت کلی می‌توان گفت ناامیدی دیدگاه منفی نسبت به خود و جهان برای افراد ایجاد

1. O'Connor, R. C., et al

2. Abramson, L. Y., Metalsky, G. I., & Alloy, L. B.

3. Joiner, T. E

می‌کند و این می‌تواند عزت‌نفس را کاهش دهد و در نتیجه ایده پردازی خودکشی را در برداشته باشد. همان‌طور که نتیجه این فرض نشان داد رابطه بین ایده پردازی خودکشی با عزت‌نفس توسط ناامیدی میانجی خواهد شد.

نتایج این پژوهش نشان داد که ایده پردازی خودکشی به صورت مثبت و مستقیم و همچنین با نقش واسطه‌ای ناامیدی با اضطراب اجتماعی ارتباط دارد. این یافته با نتایج مطالعات انجام‌گرفته توسط؛ احمدبوکانی و همکاران (۱۴۰۰) قربان صباغ، معصومی و خزایی (۱۳۹۶) دانلی، ریچاردسون و سالبرگ (۲۰۲۱) باکنر و همکاران (۲۰۱۷) آردیت و همکاران (۲۰۱۶) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت؛ اضطراب اجتماعی زمانی ایجاد می‌شود که افراد انگیزه لازم را برای ایجاد تأثیرات خاص بر دیگران را داشته اما در توانایی خود در انجام این عمل شک دارند، در این میان زمانی که نشانه‌های درونی و بیرونی عوامل تهدید برای موفقیت عملکرد اجتماعی فرد ایجاد می‌شوند، فرد شروع به ارزیابی تصورات در مورد خود می‌کند که چه اندازه مفید است و چه شکلی و چگونه رفتار می‌کند و دیگران او را چگونه تصور می‌کند. اگر این روند ارزیابی منفی ایجاد شود فرد احساس منفی نسبت به روابط خود دارد و فرد اضطراب اجتماعی را تجربه می‌کند یا از شرایط کنار می‌رود بنابراین فردی که دچار اضطراب اجتماعی است اقدام به تغییر جهت‌گیری از یک استراتژی اکتسابی اجتماعی می‌کند که در آن فرد تلاش خود را برای جلب تأیید به یک استراتژی محافظت از خود هدایت می‌کند که در آن فرد رفتاری را طراحی می‌کند که برای پیشگیری از مخالفت دیگران را تأیید می‌کند، یعنی بر اساس باورهای منفی خود فقط در کاهش اضطراب تلاش می‌کند؛ بنابراین، تجربه اضطراب اجتماعی به عنوان یک واکنش ثانویه تصور می‌شود که ناشی از موقعیت‌هایی (ارزیابی برجسته) یا خصوصیات (مهارت‌های اجتماعی ناکافی، نیاز به تأیید، استانداردهای بالا) است که نگرانی‌های خود-معرفی افراد را افزایش می‌دهد یا تردیدها در مورد موفقیت را فعال می‌کند. اضطراب اجتماعی زمانی ایجاد می‌شود که افراد انگیزه لازم را برای ایجاد تأثیرات خاص بر دیگران را داشته اما در توانایی خود در انجام این عمل شک دارند، در این میان زمانی که نشانه‌های درونی و بیرونی عوامل تهدید برای موفقیت عملکرد اجتماعی فرد باشد، فرد شروع به ارزیابی تصورات در مورد خود می‌کند که چه اندازه است و چه شکلی و چگونه رفتار می‌کند و دیگران او را چگونه تصور می‌کنند. اگر این روند ارزیابی نشان دهد که بعید است احساس موردنظر حاصل شود، فرد اضطراب اجتماعی را تجربه می‌کند یا از شرایط کنار می‌رود یا برای جلوگیری از تأیید، یک سخنرانی محتاطانه، بی‌ضرر یا غیر متعهدانه را اتخاذ می‌کند؛ بنابراین فردی که دچار اضطراب اجتماعی است اقدام به تغییر جهت‌گیری از یک استراتژی اکتسابی اجتماعی می‌شود که در آن فرد تلاش خود را برای جلب تأیید به یک استراتژی محافظت از خود هدایت می‌کند که در آن فرد رفتاری را طراحی می‌کند که برای پیشگیری از مخالفت دیگران را تأیید می‌کند، یعنی بر

اساس باورهای منفی خود فقط در جهت کاهش اضطراب تلاش می‌کند؛ بنابراین، تجربه اضطراب اجتماعی به‌عنوان یک واکنش ثانویه تصور می‌شود که ناشی از موقعیت‌هایی (ارزیابی برجسته) یا خصوصیات (مهارت‌های-اجتماعی ناکافی، نیاز به تأیید، استانداردهای بالا) است که نگرانی‌های خود-معرفی افراد را افزایش می‌دهد یا تردیدها در مورد موفقیت را فعال می‌کند که این خود می‌تواند افکار منفی نسبت به خود را رشد دهد و کیفیت زندگی فرد را کاهش دهد و زندگی را ناامیدکننده درک کند (لیری^۱، ۲۰۱۹). از طرف دیگر می‌توان گفت وقتی تعامل بین سبک‌های شناختی منفی و رویدادهای منفی زندگی ایجاد شود زمینه‌ساز ناامیدی است و ناامیدی خود منجر به افسردگی شده و این می‌تواند اضطراب را ایجاد کند و عاملی برای ایده پردازی خودکشی باشد (مون و اسنایدر^۲، ۲۰۰۰)؛ بنابراین به‌صورت کلی می‌توان گفت اضطراب و ناامیدی عامل مهمی برای افکار منفی هستند و این می‌تواند بر رفتار فرد تأثیرات منفی داشته باشد و ناامیدی خود عاملی برای افسردگی و خاتمه دادن به زندگی است لذا می‌توان انتظار داشت که ناامیدی بتواند رابطه ایده پردازی خودکشی و اضطراب اجتماعی را واسطه کند.

محدود بودن نتایج به دانش‌آموزان نوجوان مقطع متوسطه اول شهر جوین که در تعمیم نتایج به جامعه بزرگ‌تر باشد محتاط بود. داده‌ها بر اساس پرسشنامه خود گزارش جمع‌آوری شدند لذا ممکن است سوگیری در پاسخ‌دهی وجود داشته باشد که می‌تواند بر نتایج تأثیر گذاشته باشد. نوجوانان از لحاظ ضریب هوشی در سطح متفاوتی بودند که این می‌تواند بر درک و پاسخ‌دهی افراد به سؤالات تأثیر گذاشته باشد. به جهت شرایط کرونا داده‌ها به‌صورت آنلاین جمع‌آوری شدند که پاسخ‌دهی به پرسشنامه‌ها در شرایط زمانی و مکانی متفاوتی انجام‌گرفته، لذا آن تفاوت شرایط روانی و مکانی شرکت‌کنندگان ممکن است بر نتایج تأثیر گذاشته باشد. بر اساس یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌شود روان‌شناسان و مشاوران در مدارس برای کاهش ایده پردازی خودکشی نوجوانان به نقش عزت‌نفس، اضطراب اجتماعی و ناامیدی توجه کنند و سعی کنند مداخلات مناسب را در جهت بهبود عزت‌نفس و کاهش ناامیدی در مدارس به‌صورت گروهی موردتوجه قرار دهند. در مدارس از ابزارهای غربالگری ایده پردازی خودکشی توسط مشاوران برای شناسایی نوجوانان دارای ایده پردازی خودکشی اجر شود و در جهت کمک به این افراد به‌صورت خانواده محور مداخلات روان‌شناختی مناسب را آموزش دهند. با توجه به تأثیر اضطراب اجتماعی بر ایده پردازی خودکشی نوجوانان، ضرورت دارد تا خانواده‌ها و مسئولین به همراه مشاوران در نظام آموزشی مدارس ترتیبی اتخاذ نمایند تا آموزش‌های مناسب در جهت شناسایی وضعیت روانی-اجتماعی و چگونگی کمک به نوجوانان و ارائه راهکار به والدین آنها در حمایت از فرزندان داده شود. در مدارس، به

1. Leary, M. R.
2. Moon, C., & Snyder, C. R

الگوهایی که زمینه‌ساز امید به زندگی است توجه شود تا در شناسایی و تدوین برنامه‌های ارتقاء سلامت روان و کاهش ایده پردازی خودکشی مؤثر واقع شود.

منابع

- احمدبوکانی، س.، قمری‌گیوی، ح.، کیانی، ا. ر.، و رضایی شریف، ع. (۱۴۰۰). بررسی مدل نقش تعدیل‌گری ناامیدی و نشخوار فکری در نظریه انگیزشی-ارادی خودکشی. رویش روان‌شناسی، ۱۰ (۶-۶۳)، ۴۰-۳۲.
- اصلانی، خ.، امان‌الهی، ع.، ولدومون، پ.، و تقی‌پور، م. (۱۳۹۳). بررسی رابطه ساده و تعدیل‌گر ناامیدی و عملکرد خانواده با افکار خودکشی گرا در بین دانش‌آموزان پایه اول دبیرستان شهر اهواز. فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۵ (۲)، ۷۹-۶۰.
- پور حسین، ر.، فرهودی، ف.، امیری، م.، جانبزرگی، م. رضایی‌بیداخویدی، ا.، و نوراللهی، ف. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین افکار خودکشی، افسردگی، اضطراب، تاب‌آوری، تنیدگی‌های روزانه و سلامت روانی در دانشجویان دانشگاه تهران. فصلنامه مطالعات روانشناسی بالینی، ۱۴ (۴)، ۴۰-۲۲.
- حبیبی، م.، خلقی، ح.، عابدی پریسا، ح.، و پروندوار، ز. (۱۳۹۰). ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه ناامیدی کودکان و نوجوانان. همایش کنگره انجمن روانشناسی ایران، ۵ (۱): ۳۶-۲۵.
- حشمتی‌مولایی، ن.، جهانگیری، ف.، و زندکریمی، غ. (۱۳۹۶). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس افکار خودکشی بک در نوجوانان دختر. چهارمین کنفرانس بین‌المللی نوآوری‌های اخیر در روانشناسی، مشاوره و علوم رفتاری، تهران، دانشگاه نیکان.
- رجبی، غ. م.، و کارجوکسمایی، س. (۱۳۹۰). بررسی ساختار تأییدی مدل دوعاملی نسخه فارسی مقیاس عزت‌نفس روزنبرگ. روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی، ۲ (۶)، ۴۳-۳۳.
- عادلی پور، ز.، جوادی، ع.، و کارشکی، ح. (۱۳۹۲). رواسازی و انطباق یابی مقیاس خودباوری‌های مربوط به اضطراب اجتماعی (SBSA). مجله روانشناسی بالینی، ۷ (۴-۲۸)، ۱۲-۱.
- قربان صباغ، ف.، معصومی، ح.، و خزایی، ک. (۱۳۹۶). نقش واسطه‌ای تعهد دینی در رابطه بین اضطراب اجتماعی با ایده پردازی خودکشی در دانش‌آموزان نوجوان دختر شهرستان ورامین. پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری. ۲ (۱۶): ۱۲-۱.

لقایی، م.، مهرابی زاده هنرمند، م.، و ارشدی، ن. (۱۳۹۹). مدل ساختاری ایده پردازی خودکشی بر اساس مؤلفه‌های تاب‌آوری، راهبردهای مقابله‌ای مسئله مدار و هیجان مدار با در نظر گرفتن نقش میانجی افسردگی در دانشجویان. مطالعات روانشناسی بالینی، ۱۰ (۴۰)، ۲۷-۴۶.

مدرس سبزواری، س.، و نوری قاسم‌آبادی، ر. (۱۳۹۵). نقش انواع اندیشناکی، ناامیدی و افسردگی در پیش‌بینی افکار خودکشی دانشجویان. فصلنامه علمی پژوهشی در سلامت روان‌شناختی، ۹ (۴)، ۲۸-۳۶.

ملکی، ب. (۱۳۹۷). بررسی نقش عزت‌نفس آشکار و نا آشکار در پیش‌بینی نشانگان افسردگی، افکار خودکشی و احساس تنهایی. مطالعات روان‌شناختی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه الزهرا (س)، ۱۴ (۴)، ۹۲-۱۰۶.

میکائیلی، ن.، و صمدی فرد، ح. ر. (۱۳۹۸). پیش‌بینی افکار خودکشی بر اساس شادکامی، عزت‌نفس و سلامت معنوی در نوجوانان دختر شهر اردبیل. پژوهش در دین و سلامت، ۵ (۳)، ۵۹-۷۱.

References

- Abramson, L. Y., Metalsky, G. I., & Alloy, L. B. (1989). Hopelessness depression: A theory-based subtype of depression. *Psychological review*, 96(2), 358.
- Adelipoor, Z., Javadi, A., & Kareshki, H. (2015). Validation and adaptation of self-beliefs related to social anxiety scale (SBSA). *Journal of Clinical Psychology*, 7(4), 1-12. (In Persian)
- Ahmadbookani, S., Ghamari, H., Kiani, A., Rezaeisharif, A. (2021). Investigating the moderation model of hopelessness and rumination in integrated motivational-volitional (IMV) model suicide theory. *Rooyesh*, 10 (6), 31-40. (In Persian)
- Alfano, C. A., & Beidel, D. C. (Eds.). (2011). *Social anxiety in adolescents and young adults: Translating developmental science into practice*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Arditte, K. A., Morabito, D. M., Shaw, A. M., & Timpano, K. R. (2016). Interpersonal risk for suicide in social anxiety: The roles of shame and depression. *Psychiatry research*, 239, 139-144.
- Aslani, K., Amanollahi, A., Valad Momen, P., & Taghipoor, M. (2014). Simple and moderator relationship of hopelessness and family function with suicidal ideation among high schools student in Ahwaz city. *Counseling Culture and Psychotherapy*, 5(20), 59-79. (In Persian)
- Bachmann, S. (2018). Epidemiology of suicide and the psychiatric perspective. *International journal of environmental research and public health*, 15(7), 1425.
- Beck, A. T. (1996). *Beyond belief: A theory of modes, personality, and psychopathology*.
- Beck, A. T., Brown, G., & Steer, R. A. (1989). Prediction of eventual suicide in psychiatric inpatients by clinical ratings of hopelessness. *Journal of consulting and clinical psychology*, 57(2), 309.

- Beck, A. T., Weissman, A., Lester, D., & Trexler, L. (1974). The measurement of pessimism: the hopelessness scale. *Journal of consulting and clinical psychology*, 42(6), 861.
- Bentley, K. H., Franklin, J. C., Ribeiro, J. D., Kleiman, E. M., Fox, K. R., & Nock, M. K. (2016). Anxiety and its disorders as risk factors for suicidal thoughts and behaviors: A meta-analytic review. *Clinical psychology review*, 43, 30-46.
- Bilsen, J. (2018). Suicide and youth: risk factors. *Frontiers in psychiatry*, 540.
- Brausch, A. M., & Decker, K. M. (2014). Self-esteem and social support as moderators of depression, body image, and disordered eating for suicidal ideation in adolescents. *Journal of abnormal child psychology*, 42(5), 779-789.
- Brown, G. K., Beck, A. T., Steer, R. A., & Grisham, J. R. (2000). Risk factors for suicide in psychiatric outpatients: a 20-year prospective study. *Journal of consulting and clinical psychology*, 68(3), 371.
- Bryan, C. J., & Hernandez, A. M. (2013). The functions of social support as protective factors for suicidal ideation in a sample of air force personnel. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 43(5), 562-573.
- Buckner, J. D., Lemke, A. W., Jeffries, E. R., & Shah, S. M. (2017). Social anxiety and suicidal ideation: Test of the utility of the interpersonal-psychological theory of suicide. *Journal of anxiety disorders*, 45, 60-63.
- Campbell, J.D., Chew, B. and Scrathley, L. (1991) Cognitive and emotional reactions to daily events: the effects of self esteem and self complexity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 473 –505.
- Cheng, G., Liu, J., Yang, Y., Wang, Y., Xiong, X., & Liu, G. (2021). Stressful events and adolescents' suicidal ideation during the COVID-19 epidemic: A moderated mediation model of depression and parental educational involvement. *Children and youth services review*, 127, 106047.
- Choo, C. C., Harris, K. M., Chew, P. K., & Ho, R. C. (2017). What predicts medical lethality of suicide attempts in Asian youths?. *Asian journal of psychiatry*, 29, 136-141.
- Chu, C., Buchman-Schmitt, J. M., Stanley, I. H., Hom, M. A., Tucker, R. P., Hagan, C. R., ... & Joiner Jr, T. E. (2017). The interpersonal theory of suicide: A systematic review and meta-analysis of a decade of cross-national research. *Psychological bulletin*, 143(12), 1313.
- Clark, D. M., & Wells, A. (1995). A cognitive model of social phobia. In R. Heimberg, M. R. Liebowitz, D. A. Hope & F. R. Schneier (Eds.), *Social phobia: Diagnosis, assessment, and treatment* (pp. 69-93).
- Dat, N. T., Mitsui, N., Asakura, S., Watanabe, S., Takanobu, K., Fujii, Y., ... & Kusumi, I. (2021). The mediating role of hopelessness in the relationship between self-esteem, social anxiety, and suicidal ideation among Japanese university students who visited a university health care center. *Journal of Affective Disorders Reports*, 6, 100192.
- Davidson, C. L., Wingate, L. R., Grant, D. M., Judah, M. R., & Mills, A. C. (2011). Interpersonal suicide risk and ideation: The influence of depression and social anxiety. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 30(8), 842-855.

- Donnelly, H. K., Richardson, D., & Solberg, S. V. (2021). Understanding somatic symptoms associated with South Korean adolescent suicidal ideation, depression, and social anxiety. *Behavioral Sciences*, 11(11), 151.
- Flay, B. R., Allred, C. G., & Ordway, N. (2001). Effects of the Positive Action program on achievement and discipline: Two matched-control comparisons. *Prevention Science*, 2(2), 71-89.
- Gallagher, M., Prinstein, M. J., Simon, V., & Spirito, A. (2014). Social anxiety symptoms and suicidal ideation in a clinical sample of early adolescents: Examining loneliness and social support as longitudinal mediators. *Journal of abnormal child psychology*, 42(6), 871-883.
- GurbanSabbagh, F., Masoumi, H., Khazaei, K. (2016). The mediating role of religious commitment in the relationship between social anxiety and suicidal ideation in adolescent female students of Varamin city. *The Journal of New Advances in Behavioral Sciences*, 2 (16), 1-12. (In Persian)
- Habibi, M., Khalki, H., Abedi Parisa, H. & Prondvar, Z. (2018). Psychometric properties of children's and adolescents' hopelessness questionnaire. *Congress of the Iranian Psychological Association*, 5(1): 25-3 . (In Persian)
- Hagan, C. R., Podlogar, M. C., Chu, C., & Joiner, T. E. (2015). Testing the interpersonal theory of suicide: The moderating role of hopelessness. *International Journal of Cognitive Therapy*, 8(2), 99-113.
- Hamilton, J. L., Shapero, B. G., Stange, J. P., Hamlat, E. J., Abramson, L. Y., & Alloy, L. B. (2013). Emotional maltreatment, peer victimization, and depressive versus anxiety symptoms during adolescence: Hopelessness as a mediator. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 42(3), 332-347.
- Harmer B, Lee S, Duong TVH, Saadabadi A. (2022). *Suicidal Ideation*. In: StatPearls. StatPearls Publishing, Treasure Island.
- Harter, S. (2015). *The construction of the self: Developmental and sociocultural foundations*. Guilford Publications.
- Hashmati-Molaei, N., Jahangiri, F., Zandkarimi, G. (2016). Investigating the psychometric properties of Beck's suicidal ideation scale in adolescent girls. *Fourth International Conference on Recent innovations in Psychology, Counseling and Behavioral Sciences*, Tehran. (In Persian)
- Hill, R. M., Castellanos, D., & Pettit, J. W. (2011). Suicide-related behaviors and anxiety in children and adolescents: a review. *Clinical psychology review*, 31(7), 1133-1144.
- Joiner, T. (2002). New life in suicide science. In *Suicide science* (pp. 1-7). Springer, Boston, MA.
- Joiner, T. E. (2005). *Why people die by suicide*. Harvard University Press.
- Kessler, R. C., Borges, G., & Walters, E. E. (1999). Prevalence of and risk factors for lifetime suicide attempts in the National Comorbidity Survey. *Archives of general psychiatry*, 56(7), 617-626.
- King, C. A., Kerr, D. C., Passarelli, M. N., Foster, C. E., & Merchant, C. R. (2010). One-year follow-up of suicidal adolescents: parental history of mental health problems and time to post-hospitalization attempt. *Journal of youth and adolescence*, 39(3), 219-232.

- Lachal, J., Orri, M., Sibeoni, J., Moro, M. R., & Revah-Levy, A. (2015). Metasynthesis of youth suicidal behaviours: perspectives of youth, parents, and health care professionals. *PLoS One*, *10*(5), e0127359.
- Laghaei, M., Mehrabizadeh honarmand, M., & Arshadi, N. (2020). A structural equation modeling of students' suicidal ideation based on resilience and coping strategies with the mediating role of depression. *Clinical Psychology Studies*, *10*(40), 27-46. (In Persian)
- Leary, M. R. (2019). *Self-presentation: Impression management and interpersonal behavior*. Routledge.
- Lin, C. C. (2015). The relationships among gratitude, self-esteem, depression, and suicidal ideation among undergraduate students. *Scandinavian journal of psychology*, *56*(6), 700-707.
- Maleki, B. (2019). The role of implicit and explicit self-esteem in predicting depression syndromes, suicidal ideation and loneliness. *Journal of Psychological Studies*, *14*(4), 91-106. (In Persian)
- Manani, P., & Sharma, S. (2013). Self esteem and suicidal ideation: a correlational study. *MIER Journal of Educational Studies Trends and Practices*, 75-83.
- Mikaeili, N., & Samadifard, H. R. (2019). The prediction of suicidal thoughts based on happiness, self-esteem and spiritual health among female teenagers. *Journal of Research on Religion & Health*, *5*(3), 59–71. (In Persian)
- Miller, A. B., Esposito-Smythers, C., & Leichtweis, R. N. (2015). Role of social support in adolescent suicidal ideation and suicide attempts. *Journal of Adolescent health*, *56*(3), 286-292.
- Modaresesabzvari, S., & Nourigasemabadi, R. (2016). The role of rumination subtypes, hopelessness and depression in the prediction of suicidal ideations in college students. *Journal of Resaerh in Psychological Health*, *9* (4), 62-73. (In Persian)
- Moon, C., & Snyder, C. R. (2000). Hope and the journey with AIDS. In *Handbook of hope* (pp. 341-353). Academic Press.
- Nepon, J., Belik, S. L., Bolton, J., & Sareen, J. (2010). The relationship between anxiety disorders and suicide attempts: findings from the National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions. *Depression and anxiety*, *27*(9), 791-798.
- Nguyen, D. T., Wright, E. P., Dedding, C., Pham, T. T., & Bunders, J. (2019). Low self-esteem and its association with anxiety, depression, and suicidal ideation in vietnamese secondary school students: a cross-sectional study. *Frontiers in psychiatry*, 698.
- O'Beaglaich, C., McCutcheon, J., Conway, P. F., Hanafin, J., & Morrison, T. G. (2020). Adolescent suicide ideation, depression and self-esteem: relationships to a new measure of gender role conflict. *Frontiers in psychology*, 111.
- O'Connor, R. C., Cleare, S., Eschle, S., Wetherall, K., & Kirtley, O. J. (2016). The integrated motivational-volitional model of suicidal behavior: An update. *The international handbook of suicide prevention*, 220-240.
- Pourhossein, R., Farhoudi, F., Amiri, M., Janbozorgi, M., Reza'i Bidakhvidi, A., & Nourollahi, F. (2014). The relationship of suicidal thoughts, depression, anxiety, resilience, daily stress and mental health in university of Tehran students. *Clinical Psychology Studies*, *4*(14), 21-40. (In Persian)

- Rajabi, G., & Karjo Ksmi, S. (2012). A study of confirmatory structure two-factor model of the persian version rosenberg self-esteem scale. *Psychological Methods and Models*, 2(6), 33-43. (In Persian)
- Reid-Russell, A., Miller, A. B., Cvencek, D., Meltzoff, A. N., & McLaughlin, K. A. (2021). Lower implicit self-esteem as a pathway linking childhood abuse to depression and suicidal ideation. *Development and psychopathology*, 1-15.
- Ribeiro, J. D., Huang, X., Fox, K. R., & Franklin, J. C. (2018). Depression and hopelessness as risk factors for suicide ideation, attempts and death: meta-analysis of longitudinal studies. *The British Journal of Psychiatry*, 212(5), 279-286.
- Rosellini, A. J., & Bagge, C. L. (2014). Temperament, hopelessness, and attempted suicide: Direct and indirect effects. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 44(4), 353-361.
- Snyder, C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holleran, S. A., Irving, L. M., Sigmon, S. T., ... & Harney, P. (1991). The will and the ways: development and validation of an individual-differences measure of hope. *Journal of personality and social psychology*, 60(4), 570.
- Soares, F. C., Hardman, C. M., Rangel Junior, J. F., Bezerra, J., Petribú, K., Mota, J., ... & Lima, R. A. (2020). Secular trends in suicidal ideation and associated factors among adolescents. *Brazilian Journal of Psychiatry*, 42, 475-480.
- Van Orden, K. A., Witte, T. K., Cukrowicz, K. C., Braithwaite, S. R., Selby, E. A., & Joiner Jr, T. E. (2010). The interpersonal theory of suicide. *Psychological review*, 117(2), 575.
- Wan, Y., Chen, R., Wang, S., Orton, S., Wang, D., Zhang, S., ... & Tao, F. (2019). Effects of self-esteem on the association between negative life events and suicidal ideation in adolescents. *International journal of environmental research and public health*, 16(16), 2846.
- Yu, S. S. V., & Sung, H. E. (2015). Suicidal ideation of probationers. *Crisis*, 36(6), 424-32.